

ТЕМА IV

5. БЕОГРАДСКО ОГЛЕДАЊЕ: КРАТКЕ ПРИЧЕ

Улице Загреба, Сандро Парацик

ПРВА НАГРАДА 12. БЕОКУЛИС-а: ФОТОГРАФИЈА
Галерија КУЛОАР Математичка гимназија Београд
Друга гимназија Сарајево
Ментор: проф. Емира Омерагић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ОДЛАЗАК

Прва наџрада 5. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Јасно се сећам тог врелог јунског дана и несносне врућине која је избијала из усијаног асфалта док сам чекао трамвај на углу код Споменика и Четрнаесте. Неки неодређен мирис у ваздуху, помешан са добро познатим задахом градског саобраћаја, наговештавао је надолazeћу летњу жегу која је нас, децу, тако силно радовала док смо одбројавали дане до пвочетка распуста. Можда је то само моја уобразиља, можда је то само склоност одраслог човека да сећања из детињства заогрне сентименталним мислима, дајући свему посебан значај и тражећи у томе некакву нарочиту симболику. Знам само да ми је тај дан у памћењу остао урезан као један од највредијих које сам икада доживео.

Интересантно је како се извесни детаљи, наизглед безначајни, у нашој свести задрже и након много година, док се неких других, битнијих ствари не сећамо. Памтим најразличитије појединости тог дана, па ипак никако не могу да се сетим о чему сам размишљао док сам се спуштао улицом од школе ка станици, иако ми се чини да је било нешто значајно. Био сам у журби и у страху да не закасим.

Професорка испрва није хтела да ме пусти да изађем са часа. Молио сам је упорно добрих пет минута, болно свестан да време пролази, а она је једнако одмахивала главом. Рекох јој тада:

„Мајка ми је болесна...”

Нешто јој се на лицу одмах изменило, би јој нелагодно, шта ли. Није се даље расправљала, само ми је уморним погледом показала на врата. Није ми требало двапут рећи.

На путу до болнице са грозничавим нестрпљењем бацао сам поглед на сат, но моје стрепње попримиле су јасан облик тек када се трамвај покварио усред вожње. Тог ми дана, изгледа, ништа није ишло од руке. Да продужим пешке није било сврхе, те сам се са све већим очајањем пребацивао са ноге на ногу не успевајући да се смирим. Кад је трамвај коначно кренуо, био сам убеђен да је све изгубљено.

Сат на зиду чекаонице уверио ме је у супротно док сам прилазио реду на шалтеру који ми се у том тренутку учинио дугачак као сам Кинески зид.

Видим то као да је било јуче: испред мене стоји мала девојчица са баком. У ручици стеже лутку и с времена на време ми се сти-

дљиво смеши, кријући се иза женине хаљине. Подсећа ме на моју сестру. Тада је бака удари по руци и изгрди је што сиса прљави палац, а мени се пред очима указује слика мајке која у рукама држи тепсију док Јаца и ја утрчавамо у кухињу знојави и зајапурени, грабећи вреле колаче рукама лепљивим од прашине и трпајући их у уста по два одједном, па потом јуримо поново на улицу праћени грдњама.

Мајку су оперисали два дана раније. Од тада је нисмо видели ни Јаца ни ја. Мало даље у реду иза мене неко се закашља и учини ми се да чујем јецај. Девојчица са лутком наслања браду на бакину руку и шапатам је пита колико ће још чекати овако. Поглед јој лута по просторији, а мој се по ко зна који пут зауставља на часовнику. Петнаест минута.

Дланови ми се зноје. Док их тарем о грубу, испрану тканину на бутинама, осећам да су ми врхови прстију хладни као лед. Са сваким откуцајем казальке крв ми забубњи у ушима. Удишем дубоко. Са чела ми зној већ увећало капље и слива се низ врат. Не знам од чега ми је мајица мокра – од врућине или нестрпљења.

Бројим до десет, па до двадесет. До тридесет већ губим нит и не усуђујем се да погледам на сат. Онај детињи јецај који сам чуо малопре претворио се у плач. Девојчица испред мене шири своје огромне плаве очи и гледа ме радознано. Прстима уврће луткину косу.

У следећем тренутку више је нема испред мене. Дижем главу и као у бунилу видим жену како је хвата за руку и журним кораком одводи низ ходник. Осврнем се, кад преда мном – шалтер.

Човек иза стакла носи заслепљујуће белу униформу и на грудима плочицу са именом које не успевам да разазнам док прилазим готово трчећи. Масна црна слова подрхтавају ми пред очима. Он енергично маше рукама и одмахује главом. Нагињем се и чујем свој глас док му говорим кога тражим – умало да вичем. Руке му лете на све стране још жустрије, мршти се и с негодовањем одмахује ка вратима. Куца по стаклу и коцкастим прстом показује знак у црвеном оквиру. Спуштам главу и док са жаљењем гледам своје кратке панталоне и колена која извирују испод њих, до ушију ми као из даљине допире његов глас:

„...установа... Пристојно одевен!”

Осећам да ми лице гори. Прстима стежем пулт и покушавам да покренем језик, али уста су ми сува.

„Моја мајка...”, заустим беспомоћно, али ме човек у белом прекида одсечним покретом и управља поглед на жену иза мене.

Врелина избија из асфалта и пробија ми ђонове на патикама. Голи ми листови горе на сунцу док идем ка станици. Чвор у грлу нараста из минута у минут и више не могу да дишем. Гласан јецај отима ми се из груди; тело ми се тресе. Кријем се у сенци дрвета

ОГЛЕДАЛО

док ми сузе пеку лице и сливају се у потоцима низ образе. Осврћем се по станици замагљеног погледа, молећи се да ме нико не види.

Недалеко од мене у сенци другог дрвета стоји неки човек. И даље памтим његов сетан, изборан лик и очи које заиграше с нелагодом. Из погледа сам му прочитао све.

Мислио је да ми је неко умро.

* * *

Следећег јутра ме из дубоког сна трже звоњава телефона. С тешком муком дигао сам главу у којој ми је и даље звечало. У довратку застадох готово заслепљен призором пред собом. Дневна соба била је окупана светлошћу. У зрацима, који су допирали кроз одшкринуте прозор, играле су честице прашине. Јаца је стајала на средини собе, држећи слушалицу у висини браде. Рамена су јој подрхтавала.

„Јацо! Шта је било? ”

Коса јој запара ваздух кад окрену главу и управи свој изгубљени поглед према мени. Њене разрогачене очи тражиле су моје. У два слога унела је сву тугу овога света кад отвори уста и болним гласом прошапта:

„Мама!”

Ана Ефендић

IX гимназија Михаило Петровић Алас, Београд

Ментор: др Светлана Миловановић

УРОКЉИВО ОКО

Друџа наџрада 5. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Када се *Урокљиво око* отворило и погледало наниже, није угледало врх свог носа које је кроз ноћ проклињало, грозно, јер му је допустило да га омаме небројени мириси који су изнебуха почели однекуд да допиру. Ти су мириси са собом носили признање, жаљење, изгубљеност и *Урокљивом оку* се учинише тешким. Ти су га мириси, међу којима су се назирали каранфили и јагорчевина, сећали на оно што је, безобзирно и лакомо, једном изгубило. Ти су га мириси пробадали попут стотину борових иглица, заривали му се под кожу и бдили над њим као густа, јесења магла оног дана кад је било презрено. Али сада је оно, гордо и надмено, презрело ове мирисе, јер као ни свој поводљиви нос, није им могло видети ни извора, ни пута и сматрало је да, тако бесциљни и недодирљиви, не беху вредни њега. *Далеко од очију, далеко од срца*, говорило је себи. А право је говорило! Јер да је само могло да их види, знало би да су ти мириси допирали из даљина које се његова тромост никад није дрзнула да савлада, из дубина које његова плиткост није могла ни да пронађе, ни да протумачи. А ни срца није имало, ни толико да би ови мириси могли да пробуде ишта више од тренутне помисли да је небригом својом учинило јаловом сваку прилику да икада са себе скине урок. У својој црној ветрометини, опустошеној невидљивим походима његове сметености против свега лепог што се икада до њега провукло, *Око* није схватало да срце никада није ни могло да има, јер, напослетку, оно није могло ни бити његово; *Око* је било несвесно да би срца било само док би га оно спремно делило и поклањало нежно, радујући се сваком његовом удару за другог и осећајући сваку његову сузу, увек топлу и чисту при додиру, и ехо сваког корака који би срце направило; *Око* није знало да би само срце исцрпљено непрекидним вучењем, преко мочвара, река и пустиња, хрпе блатњавог бусења икада могло бити довољно јако да то бусење понесе преко проређених честара и сушних корита до облака, где би, пак, поново засађено, брижним неговањем с пролећа родило златним плодом; *Оку* се учинило да би срце могло јурити, бацати се својим погледом на њ, гурати га и затварати у мрачним кутима својих одаја, учинило му се да би га могло држати на устајалом ваздуху иза зидова од попуцалог камења и да би оно и даље кучало

ОГЛЕДАЛО

исто, непрекидно, само за њега и његову похлепу. Похлепу која га је ту једнако бацила, низ амбис чијим је врхом некада ходио у свом одличју задобијеном у води бистрог, планинског језера те земље заувек изгубљене за његов траг. Јер, сред тих честара спрам којих је сунце о јутру сјало на цветне косине и широке врлети, светлост се тешко пробијала испод површине воде и иза завесе коју је према шуми чинио први ред дрвећа, остављајући тек толико да се назре неопрезна рибица која би као међу звездама, ноћу видљивим, одатле пливала међу ретким трачцима светла, или срна која би као у магновењу, лаким корацима, пришла ивици скровишта које је чинило дрвеће и погледала, дражесно и несигурно, крепко и суздржано, осећајно и кротко, на језеро; зато угледавши *Око*, а не видећи оно што беше крило испод тамне површине као амајлију под кошуљом, срна, којој би жао *Ока* које се ту само купало, беше привучена тајанственошћу посетиоца, тако ретког за те крајеве, приђе води ближе но што би се икад усудила да је ова била незаталасана и мрачно једнолична као иначе, чинећи пуку супротност овом пејзажу милом оку и уздрхтавом на освежавајућем лахору. И *Око*, које је спази још док се међу сенкама врзмаше, нахрани и напоји срну, загледајући и гладећи је, и утону у мисли о љубави коју је одједаред спознало у пуној снази. И никада више *Урокљиво око* не угледа срну. Седећи на камену уз обалу усамљеног језера, неприступачно за сва њена ћушкања, тражње, сузе и ропце, видео је само о зениту као сопствену сену и само је о месецу слушао попут давно изгубљене баладе охридских трубадура што се за њега певаше и коју само он чу, глув за звезде које су у то језеро падале покисле. Крај *Ока* које је седело ту, мртво и осушено, но од срне ненапуштено, прохујаше лета и мразови, док је камен на коме је малаксавало, пропадао дубље у јаз сујете, све док не дотаче дно и збаци *Око* међу трошно стење у коме се и сада ломило.

А срна рањена беше.

Страхиња Гвоздић

Математичка гимназија, Београд

Ментор: проф. Јасмина Огњеновић

MARS

Treća nagrada 5. BEOGRADSKOG OGLEDANJA

Mars je četvrta planeta po udaljenosti od Sunca i druga najmanja u Sunčevom sistemu nakon Merkura. Dobila je ime po rimskom bogu rata — Marsu. Naziva se još i „Crvenom planetom”.

Mars ima dva relativno mala prirodna satelita — Fobos i Dejmos, koji se nalaze u relativno niskoj orbiti oko planete.

U rimskoj umetnosti Mars je najčešće prikazivan mahom kao nag mladić sa šlemom na glavi i mačem u rukama.

Andrej je uvek uvlačio nasleđene majice u farmerke. Bile su mu prevelike, a smatrao je da u velikim majicama izgleda ženskasto.

Pratio je Arona kroz hodnik kao psić. Skrivao se iza njegovih širokih ramena, ali je hteo da bude viđen. Hteo je da svi vide da mu ne mogu ništa. Aron se povremeno okretao – ili da proveri da li je ovaj i dalje iza njega, ili se nadao da će ga ostaviti na miru. Andrej se osećao kao da smeta, ali pozvan je, a za samostalno čitanje Aronovih izraza lica nije bio dovoljno hrabar.

Na drugom spratu našli su se sa Ivanom. Bio je iste visine kao njegov brat, ali to je bila jedina stvar koja im je bila zajednička. Ivan je bio mršav, tamne kose i oštarih, čupavih obrva. Lice mu je bilo izduženo i svetlo. Aron je bio veći, širih leđa, svetle kose i širokog, oštrog lica u potpunosti prekrivenog pegama. Da konstantno ne izgleda kao da je u stanju da nekom polomi kičmu, ljudi bi ga verovatno zezali. Na Andrejevu sreću, Aron i Ivan imaju smisao za humor, a ova situacija je bila izuzetno smešna.

„Jovanović? Onaj mali? Što te smara za – ”

„Da. Kepec mnogo nešto glumi – nervira me. ” Aron se naslonio na zid pored Ivana i nastavio da priča.

Način na koji njih dvojica pričaju, Andreja je činio ljubomornim. Kada pričaju, ne izgledaju kao dva druga ili dva obična brata, izgledaju bliže, slobodnije, kao pravi blizanci. Kao da znaju tačno šta će drugi da kaže, i tačno šta će da odgovore. Kada sede jedan pored drugog, kolena im se dodiruju, a oni kao da ne primećuju. Ne izgledaju ni previše blisko – tačno onoliko da natera svakoga ko ih gleda da poželi da ima takvog brata ili druga, s kojim sve izgleda prirodno i lako. Andrej ih nije razumeo. Njegova braća su mala, i na to, vrlo iritantna.

Kad sedi blizu nekoga, i kad im se kolena dodiruju, on dobije strašan nagon da se pomera, vrpolji i nekako skloni.

„Andrej, kako, majke ti, puštaš Jovanovića da te proziva tako? Bukvalno samo da čutiš i da mu staviš ruku na rame, prestraviće se lik.” Ivan se nasmejao.

Kada bi Andrej nekome samo tako stavio ruku na rame, imao bi slomljenu ruku. Ivan to naravno zna, ali bio je dovoljno fin da se makar pretvara da je Andrej u stanju sam da se odbrani. To je bila stvar kod Ivana – makar je bio fin. Sa njim se nije osećao kao klinac koji se druži sa starijima da ga ne bi dirali. To je naravno, donekle i bilo tačno – Ivan, Aron i njihova ekipa nisu bili stariji, ali su odavali takav utisak. Bez takve jedne ekipe, bilo bi teško cvečarevom klincu da drugovima iz odeljenja bude bilo šta osim vreće za udaranje.

„Ma ne znam. Neću dramu. Neka priča šta hoće.”

To popodne, Andrej je vodio svoju braću kući iz škole. Taj posao ga je uvek iritirao, ali bio bi ponosan na sebe dok ih za ruke vodi preko pešačkog, vezuje Damjanu pertle, ili kada stoji pored njih dok sede u autobusu. Ljudi su im uvek oslobađali mesta i njemu bi se tada povremeno koja žena nasmejala, verovatno misleći kako je sladak i dobar što brine o braći.

Bio bi ponosan na sebe i kad bi pomagao tati na poslu – nameštao ukrasne trake, čistio makaze i kvasio sundere. Voleo je tu cvečaru. U njoj je odrastao, u njoj je pravio bukete mami za rođendan; u njoj je pravio herbarijum za prirodu i društvo; u njoj je, sa cvećem u kosi, naučio da radi kolut unapred.

Kada je krenuo u srednju, ubrzo je pred drugima tata postao čale, tatina cvečara ona čaletova rupa, a Filip i Damjan glupi klinci. Ubrzo je krenuo da se stidi čaletovih, u zeleno obojenih, ruku na roditeljskim sastancima i mirisa ruža kad dovede drugove kući.

Aron i Ivan se jedini nisu smeškali kad ih je doveo prvi put. Ivan se ponudio da promeni sijalicu koja je treperela, jer su tatu bolela leđa. Aron je pitao može li da ponese kući par ruža, da bi ih ispresovao i zalepio na Guns 'N' Roses poster.

„Zbog estetike!”, rekao je. „Sad mi još samo pištolj fali, ali to će se lako naći!” Sva četvorica su se nasmejala. To je bila stvar kod Arona – nije ga bilo briga. Bolelo ga je uvo šta se o njemu priča, kako ga zovu i čiju bivšu muva. Sve dok je imao svoju kožnu jaknu, mogao je da bude viđen sa bilo kim i da radi bilo šta. On je znao ko je, a svako ko misli drugačije mogao je slobodno da mu kaže šta misli. Andrej je krenuo da se druži sa Aronom i Ivanom iz dva razloga – zato što niko više ne bi smeo da ga dira i zato što je hteo da bude kao oni. Jak, svojeglav i žilav; ali što je više vremena provodio sa njima i njihovom ekipom, to se više plašio da nikad neće biti takav, jer niko od njih nije se stideo svojih roditelja, braće, sestara ili sebe. Niko od njih nije bio agresivan da bi ispao jak, prosto su bili jaki, i to se na njima videlo.

Jedna Andrejeva drugarica iz osnovne škole je ušla u cvečaru i tražila buket karanfila sa malim belim dekorativnim cvećem. Damjan je

OGLEDALO

trčkarao iza Andreja po cvečari, pao i počeo da plače. Drugarica ga je brižno podigla i posle par minuta rekla: „Nemoj da plačeš više. Ti si veliki dečak; dečaci ne plaču.“ Andrej joj je dao buket.

„Ako to ikada ponovo kažeš, svega mi, zveknuću te. Ne plašim se da udarim žensko.“

Mina Todorović

Gimnazija *Patrijarh Pavle*, Beograd

Mentor: prof. Maja Mićović

MARS

Mars est la quatrième planète la plus éloignée du Soleil et la deuxième la plus petite dans le Système solaire, après Mercure. Elle doit son nom au dieu romain de la guerre – Mars. On l'appelle « La planète rouge ».

Mars possède deux satellites naturels relativement petits - Phobos et Déimos qui orbitent relativement près de la planète.

Dans l'art romain, Mars est le plus souvent représenté souvent comme un jeune homme nu, avec un casque sur la tête et une épée dans les mains.

Andrej rentrait toujours ses t-shirts hérités dans son jean. Ils étaient trop grands pour lui et il pensait qu'avec ces grands t-shirts il avait l'air féminisé.

Il a suivi Aron dans le couloir comme un chiot. Il se cachait derrière ses grandes épaules, mais il a voulu être aperçu. Il voulait faire comprendre à tous qu'ils ne peuvent rien lui faire. De temps en temps, Aron se retourna – soit pour vérifier si celui-là était toujours derrière lui, soit parce qu'il espérait qu'il le laisserait tranquille. Andrej avait l'impression comme s'il dérangeait, mais il a été invité et il n'a pas été assez courageux pour lire lui-même les expressions faciales d'Aron.

Au deuxième étage, ils ont rencontré Ivan. Il avait la même taille que son frère, mais c'était bien la seule chose qu'ils avaient en commun. Ivan était maigre, aux cheveux foncés et sourcils pointus, broussailleux. Son visage était allongé et clair. Aron était plus costaud, avec un dos plus large, aux cheveux blonds et au visage aigu, large, complètement couvert de taches de rousseurs. S'il n'avait pas constamment l'air de pouvoir casser le dos à quelqu'un, les gens se moqueraient probablement de lui. Heureusement pour Andrej, Aron et Ivan avaient le sens de l'humour, et cette situation était extrêmement drôle.

« Jovanovic ? Le petit ? Celui qui t'embête avec - »

« Oui. Le petit se la raconte beaucoup – il m'énervé. » Aron s'appuya contre le mur à côté d'Ivan et continua à parler.

La façon dont ces deux-là parlaient rendait Andrej jaloux. Lorsqu'ils parlaient, ils n'avaient pas l'air de deux copains ou deux simples frères, ils semblaient plus proches, plus libres, comme de vrais jumeaux. C'était comme s'ils savaient exactement ce que l'autre allait dire, et exactement ce qu'ils allaient répondre. Lorsqu'ils étaient assis l'un à côté de l'autre, leurs genoux se touchaient, et ils ne semblaient pas s'en apercevoir. Ils n'avaient l'air trop proches non plus – juste assez pour que n'importe qui qui les regarde ait envie d'avoir un tel frère ou un tel ami, avec qui tout semble naturel et simple. Andrej ne les comprenait

pas. Ses frères étaient petits, et en plus de cela, très irritants. Quand il était assis à côté de quelqu'un et lorsque leurs genoux se touchaient, il ressentait une terrible envie de bouger et de s'agiter, et de trouver le moyen d'y esquiver.

« Andrej, s'il te plaît, comment tu laisses Jovanovic te provoquer ainsi ? Littéralement, si seulement tu posais la main sur son épaule sans dire rien, il serait mort de trouille, le mec. » Ivan a souri.

Si Andrej posait simplement sa main sur l'épaule de quelqu'un comme ça, celui-ci aurait le bras cassé. Ivan le savait ça, bien sûr, mais il était suffisamment gentil pour au moins prétendre qu'Andrej était capable de se défendre tout seul. C'était son truc à Ivan – au moins, il était gentil. Avec lui, tu te sentais pas comme un gamin qui traîne avec les grands juste pour se faire protéger. Quoi que, c'était un peu vrai – Ivan, Aron et leur bande n'étaient pas plus grands, mais ils en avaient l'air. Sans une telle bande, il serait difficile pour un gamin de fleuriste d'être d'autre chose qu'un sac de boxe pour ses camarades de classe.

« Mais, sais pas. Je veux pas d'histoires. Laisse-le raconter ce qu'il veut. »

Cet après-midi-là, Andrej raccompagnait ses frères de l'école. Ce travail l'irritait toujours, mais il était fier de lui quand il les conduisait par la main sur un passage piéton, faisait les lacets à Damjan, ou quand il se tenait debout à côté d'eux alors qu'ils étaient assis dans le bus. Les gens leur laissaient toujours la place, et à ce moment parfois une femme lui souriait en pensant probablement combien il était mignon et gentil à s'occuper de ses frères. Il était fier de lui aussi lorsqu'il aidait son père au travail – en posant des rubans décoratifs, nettoyant les ciseaux et en mouillant les éponges. Il aimait ce magasin de fleurs. Il y a grandi – y a fait des bouquets pour l'anniversaire de sa maman ; l'herbier pour les SVT ; avec des fleurs dans ses cheveux, il y a appris de faire la roulade.

Quand il a commencé le lycée, papa est très vite devenu le vieux devant les autres, le magasin de fleurs de papa le trou de mon vieux, et Filip et Damjan, ces petits cons. Rapidement, il a eu honte des mains peints en vert de vieux aux réunions de parents, et de l'odeur des roses quand il ramenait ses copains à la maison.

Aron et Ivan étaient les seuls à ne pas se moquer quand il les a ramenés chez soi pour la première fois. Ivan s'est proposé de changer l'ampoule qui scintillait, car papa avait mal au dos. Aron a demandé s'il pouvait prendre quelques roses pour les presser et coller sur son poster Guns 'N' Roses.

« Pour l'esthétique ! » Il a dit. « Il ne me manque plus que le pistolet – ça sera facile de trouver ! » Tous les quatre ont ri. C'était ça Aron – il s'en fichait. Il n'avait rien à faire de ce que les autres disent de lui, comment ils l'appellent et dont ça a été l'ex qu'il draguait. Tant qu'il avait sa veste en cuir sur lui, il pouvait être vu avec n'importe qui ou faire n'importe quoi. Il savait qu'il était, et quiconque pensait le contraire pouvait le lui librement. Andrej a commencé à traîner avec Aron et Ivan pour deux raisons – plus personne n'était pas l'approcher et parce qu'il voulait être comme eux. Fort, têtu et robuste ; mais plus de temps il passait avec eux et leur bande, plus il craignait de ne jamais devenir comme ça – car aucun d'entre eux n'avait honte de ses parents, de ses

MIRROIR

frères, sœurs, ou de soi-même. Aucun d'entre eux n'était pas agressif pour avoir l'air fort, ils étaient forts tout simplement, et cela se voyait sur eux.

Une copine de l'école d'Andrej est entrée au magasin de fleurs et a demandé un bouquet d'œillets avec petites fleurs blanches décoratives. Damjan a couru à gauche et à droite dans le magasin derrière Andrej, il est tombé et commencé à pleurer. Sa copine l'a soulevé soigneusement et après quelques minutes, elle a dit « Ne pleure plus. T'es un grand garçon, les garçons ne pleurent pas ». Andrej lui a tenu le bouquet.

« Si jamais tu le répète, je te jure, je vais t'en coller une. J'ai pas peur de frapper une fille. »

Mina Todorović

L'école secondaire <<Patriarche Paul>> Belgrade

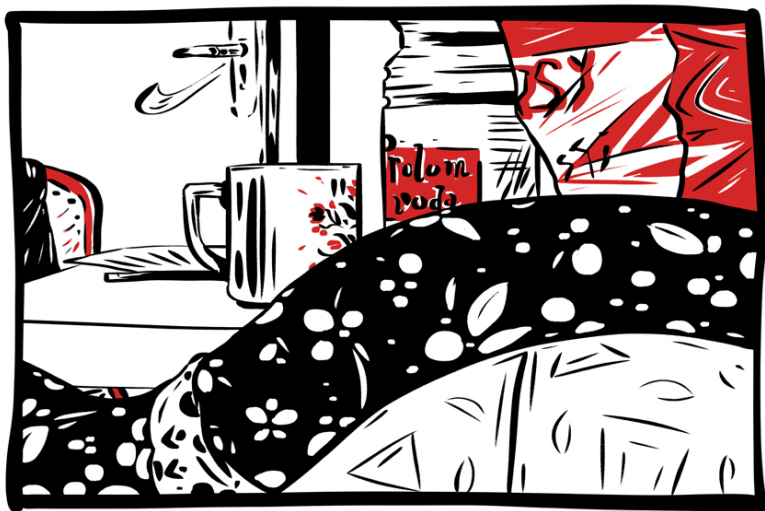
Mentor: professeur Maja Mićović

Traduit : Marko Šijan

L'école secondaire <<Patriarche Paul>> Belgrade

Mentor: Marija Krstić, professeur de français

ОГЛЕДАЛО

Вода на столу, Стефана Латновић

ПОХВАЛА 12. БЕОКУЛИС-а: ЛИКОВНИ РАД

Школа за дизајн Богдан Шупут Нови Сад

Ментор: проф. Соња Ардан

„SUDBINA VODI ONE KOJI HOĆE, A VUĆE ONE KOJI NEĆE”

Pohvala 5. BEOGRADSKOG OGLEDANJA

Novorodenče je plakalo. Klota, Laheza i Atropa stajale su nad njim i u svojim rukama držale nit njegovog života. Jedna ga je isprela, druga merila, a treća će, kada za to vreme dođe, nit makazama prerezati. Kod starih Grka sudbina je bila ono što je čoveku dato po rođenju. Dela čovekova utiču na sam život, ali on nije mogao da pobegne boginjama koje bi, po svršetku života, kada se nit preseče, postale boginje smrti. Zanimalo me je, pre svega, samo poreklo sudbine i kako je ljudski um njeno značenje spoznao.

Odgovor sam pronašla u čovekovoj smrtnosti i u činjenici da su sve legende, mitovi i priče osudbini, bile one o starogrčkim mojrama, staroslovenskim suđajama, ili bićima iz drugih, drevnijih kultura, bile povezane sa smrću. Predstave tih bića ogledale su se u ljudskoj predstavi same smrti: i mojre i suđaje najčešće su prikazivane kao ružne, mršave starice. Zapravo je i jedina izvesna sudbina svim ljudima druga godina urezana na crnom mermernom spomeniku, i jedina sudbina pred kojom kolena klekaju od početka života jeste njegov kraj. Sudbina svakoga je smrt, i smrt uzima sve, i one koji je prihvate, i one koji od nje beže.

Polazeći od tog jednog zakona, sile koja na kraju svakome uzme život bez njegove reči, pomislilo bi se da ona isto tako upravlja životom dok on traje. Čovek najčešće, može se reći, svaljuje krivicu na sudbinu kada stvari ne idu dobrim tokom, a mnogo joj se ređe zahvaljuje na dobrim ishodima u svom životu. Isto tako, veruje da je svaka prepreka koju mu sudbina na životni put baci zapravo skriveni blagoslov, pa se još i teši onim poznatim da se „sve dešava zbog nekog razloga”, za koji se često, ako ne i uvek pretpostavlja da je dobar. A šta je onda sudbina nego pokušaj jednog malog čoveka da kaos i nepravilnosti univerzuma i događaja pripiše jednom nepogreešivom i nikada slučajnom, neumitnom zakonu sudbine? Deo tereta i odgovornosti čovek tako skida sa svojih leđa i živi mirnije znajući da njegovim životom upravljaju sile van njegove kontrole, a ne on sam. Ovakvo shvatanje sudbine je, čini mi se, najučestalije, no

mislim da mu pojam "sudbina" sasvim ne pristaje. Naziv koji bi se mnogo bliže odnosio na poimanje sile koja je tako usko povezana sa našim poimanjem smrti bio bi usud.

Usud, kao deterministička sudbina, ne ostavlja prostora za slučajnosti, proizvodljivosti, niti slobodan čin u univerzumu.

Ispostavilo se tako, da sudbina nije jedna stvar, ista za svakoga. Naprotiv, o sudbini ne možemo govoriti ako ne shvatimo širinu raznih shvatanja koje ona sa sobom donosi. Neke od tih shvatanja nije moguće preciznije nazvati, kao što je bio primer sa usudom, ali to ne menja činjenicu da su ona različita.

Smatram da je opasno složiti se sa tim da je sudbina neka nepoznata sila koja nama upravlja kao marionetama, da deluje izvan naše volje ne obazirući se na pokušaje da joj se odupremo.

Posledice ovakvog razmišljanja, najviše zastupljenog u stoičkoj filozofiji, su velike i neretko čoveku idu na štetu. Misleći da je sloboda koju ima iluzija, on upada u opasnosti pasivnog i neispunjavajućeg života, ne prihvatajući odgovornosti i posledice svojih dela. Dok to čini, čovek propušta sudbinu u njenom drugom, optimističnijem značenju, a to je da sudbinu mi ispisujemo svojim odlukama. Ova sudbina nije stalna i tvrdoglava, već su njeni putevi mnogobrojni, neki laki i ravni, neki puni izazova. Sudbina je posledica našeg reagovanja, odgovora i odluka na situacije i dešavanja koji su izvan naše kontrole i koje nismo tražili, kao što je izbor roditelja, uslovi u kojima smo rođeni, naš izgled, inteligencija, interesovanja, itd.

Šopenhauer je to najbolje rekao: „Sudbina meša karte, a mi igramo”. Tako je zapravo naša sloboda izbora ključna u ispunjavanju naše sudbine, a nju stvaramo biranjem načina kako ćemo se nositi sa stvarima koje nismo mogli da biramo. Još jedno, meni najdraže, objašnjenje sudbine i loših karata koje nam ona deli, jeste citat Lemoni Sniketa iz jedne od njegovih knjiga za decu:

„Sudbina je kao neobičan, nepopularan restoran, ispunjen čudnim konobarima koji vam donose stvari koje nikada niste tražili i ne volite uvek”. I u ovom svom značenju sudbina ne čeka nikoga.

Ona je nužnost koja proizlazi iz naših odluka. Možemo reći da oni ljudi koji o svojim odlukama promišljaju i iza njih stoje, sudbina vodi, a one koji su ishitreni u njihovom donošenju i odbijaju da se suoče sa posledicama, sudbina vuče.

Kada govorimo o značaju slobode izbora, značajno je to da su čak i mojre, koje su i grčkim bogovima ulivale strah u kosti, svakom čoveku ostavljale pravo na lične izbore i mogućnost da sam bira puteljke koji će ga odvesti do glavnog puta, tj. ispunjavanja sopstvene sudbine. Sudbina u ovom slučaju može biti i životni poziv, nekakav set predispozicija sa kojim se čovek rodi da bi u svetu dostigao svoj potencijal i odigrao svoju ulogu. Beskrajni su primeri umetnika, naučnika, doktora i drugih koji su

se i pored snažnog protivljenja tom unutrašnjem pozivu ipak na kraju, zbog raznih čudnih okolnosti i ličnih izbora tom pozivu predali i tako doprineli čovečantvu i ostali zapisani u istoriji. Za njih kažemo da ih je „sudbina izvela na pravi put”. U tom smislu je čovek koji ne prati svoju sudbinu nesrećan jer se protivi svojoj prirodi. Najočigledniji prikaz ovoga jesu ljudi nadareni kreativnošću, koji često trpe psihičke posledice ukoliko odbijaju ili nisu u mogućnosti da tu svoju kreativnost iskoriste i stvaraju. Ne prateći svoj, sudbinom predodređeni, put, oni pate dok ih sudbina bezuspešno vuče za sobom.

Kada sam, napokon, bila zadovoljna svojim otkrićem porekla sudbine i nekih od njenih interpretacija, ostalo je pitanje mog stava i onoga u šta verujem. Nije me iznenadila činjenica da se ovo pitanje pokazalo najzahtevnijim. Sa moje tačke gledišta, iskaz ”sudbina vodi one koji hoće, a vuče one koji neće” tačan je u svim svojim značenjima reči sudbina. Bilo da se radi o usudu, sudbini kao posledici naših odluka ili životnom pozivu, bilo da je u pitanju stoičko ili optimistično shvatanje sudbine, činjenica je da je čoveku teško da živi bez nje jer je strah od nezvesnog i potpune kontrole nad svojim životom strašniji od bilo kakve zle ili dobre sudbine.

Gordana Stojanović

Zrenjaninska gimnazija, Zrenjanin
mentor Gordana Dunai

САТОВИ УБИЈАЈУ ВРЕМЕ

Похвала 5. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Човек не нестаје тек тако после смрти иако после свега делује тако. Може се рећи да неки од њих живе вечно, било то кроз сећање или кроз дела која су оставили иза себе.

Ако икада чујеш моје мисли, немој се устручавати, покушај да разумеш. Није све огледало стварности и онако како се причињава. Разум ми ћути, желим да прозборим коју реч, али неки невидљиви зид ме спречава у томе. Сене се гомилају у мојој глави, а са друге стране губе у некој рупи малог мозга. Стварност, као и тупо време, уме веома да боли, зато бежим негде далеко, тамо где казаљке сата не могу да се склопе и одброје минуте. Бежим тамо где моји откуцаји срца могу бити смиренији, једва чујни у сазвежђу тишине, тамо где нема истрајалих секунди, већ само покоји залазак сунца. Опет моје размишљање, исти пут, али као да је друга улица, непозната мојим зеницама. Путујем кроз неко чудно време које одаје слику пролазности. Бетон је хладан, а моја стопала врела, тај контраст у пар наврата натера моје тело да осети већ познату језу. Осмех се сједињује са пригушеним ваздухом домске собе, а ја ћутке седим и гледам у још неискварени пејзаж испред себе. Питам се, где одлазе оне душе које лутају непрестано. Свесни смо тога да је све пролазно, да живот не може бити вечан, али шта је са оним људима који заправо живе вечно? Живе на старим сликама умазаним капљицама јутарње кафе или пак у самом ћошку већ пропале полице. Нестаје тело, али душа је ту негде, осетиш је у ваздуху док прстима прелазиш преко старе грамофонске плоче. Паркет шкрипи, а теби као да је у уши ушла најдивнија мелодија. Све је некако застарело уз мали сточић крај којег леже пожутеле хартије умазене проливеним мастилом. И док пешчани сат полако одбројава ситне тренутке допуштајући да песак прође кроз невидљиви круг вечности, баш тада ти кроз мисли пројуре нека добро позната лица. Волела бих да живот буде попут брода, отпловиш из мирне луке ко зна куда, али моје мисли нису препознале даљи ток, ни тај мој замишљени брод не може заувек пловити. После њега, негде у дубини мора остаће олупина, пар дасака које приказују сцене из давне прошлости. Питам се, може ли нека особа бити попут сакривених писама стављених у којекакву временску капсулу и остати крај тебе заувек. Смешно

ОГЛЕДАЛО

је што се моја машта и не слаже баш са старим сатом окаченим изнад труле ламперије. Књиге су у ствари одраз вечности, иза њих се крију лица која и дан-данас ходају по местима на којима су речи написане. Личности иза којих су остала бројна дела овековечивши нашу књижевност и богатство разума. Тамо где видиш осмех када се заврши последње поглавље и заклопи корица, тамо видиш и лице оног ко је за тај осмех заслужан. Дакле, из дана у дан све смо старији, све зрелији, не можемо тек тако зауставити часове како не би пролазили. Живот је попут реке која неприметно тече, понекад остају неке успомене, пожутеле слике или који фотоапарат као сведок нечијег постојања. Уживај у животу и срећи док су ту, јер се они не враћају никада.

Док воз пролази замишљеним шинама, ја седим и гледам старе албуме, приче и који стих написан на салветама у тренутном налету инспирације. Ко зна колико је прошло времена од када је оловка додирнула мекани папир, али знам да та особа остаје вечна, јер је дело иза ње вечно записано.

Невена Николић

Уметничка школа, Ниш

Ментор: проф. Марија Глицић

СЕЋАШ ЛИ СЕ

Похвала 5. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Седео је за својим столом, који је већ познат у луци у тој старој кафани „Судбина” као само његов. Па, како би и могло бити другачије када је тамо седео већ неколико дана уназад. Да је неко и хтео, не би могао ту да седне. Глава му је пливала у облаку дима кроз који је гледао светлוצавим очима. Људи који су долазили у кафану нису знали од чега му више сјаје очи - да ли од дима толиких цигарета које је господин Јањић пушио већ трећи дан за редом, или од свих тих празних ракијских чаша које стоје на његовом столу. Али, искрено, нико није ни обраћао толико пажњу, јер се стапао са околином, дошао је тамо као и остали, да би попио или појео нешто.

Поноћ је већ одавно прошла. Кафана се испразнила. Остали су само он, господин Јањић и газда Мирко. Газда, због неких сећања и неког старог пријатељства, не жели да га истера, иако је кафана већ одавно затворена. Чини се да цела варош спава сем неког црва који буши газда Мирку столове већ годинама, господина Јањића и њега.

Гледа га и не зна зашто само ћути и не помера се. Ако ћути гост, ћути и газда важило је као правило код најбољих кафеција. Познавао га је већ толико година, знао сва његова ћутања, успоне и падове, али никада оволико дуго није ћутао. Негде дубоко у себи почињао је да брине, али није хтео себи да призна да можда нешто није у реду па је настављао свој посао. Наслонио је лакат на шанк исцрпљен од дугачког радног дана, а већ трећег дана без поштеносне сна. Држи главу, да му случајно не побегне из месарских шака, ширећи прсте у покушају да некако имитира свој јастук који га чека код куће. Молио се у себи, онако више у подсмеху него искрено „Молим те, Боже, пошаљи њега и мене кућама, да могу већ једном да се наспавам као човек, а не да чамим на лакту овде сам. Ево, мање ћу јести саламу, обећавам ти”, настављао је у очају када му је већ и сопствена глава постала претешка.

Понављао је то већ трећу ноћ, али безуспешно. Господин Јањић је седео непомично, гледајући право кроз прозор кафане. Помислио би неко да можда није ни трепнуо. Палио је цигарету за цигаретом, пунио је пепељаре једну за другом, а просторију испуњавао димом који се толико усталио да он и газда више нису ни знали за други ваздух. Око њих је настајао облак дима који је сваком испушеном

цигаретом постајао све гушћи и бељи. Дан је одавно сменила ноћ, цела варош већ одавно спава у својим топлим креветима. Цела варош, сем газда Мирка чија глава испада из оне његове шаке, а он се сваки пут прене на тренутак па промумла по навици: „Шта ћемо данас комшија?” и поново се враћа у свој немиран сан. Изгледа да се чак и фењери у кафани успављују. Један по један полако се празне и гасе сами од себе, један за другим. Једино господин Јањић стоји мирно и без промена на лицу. Очи му сјаје од месечеве светлости.

Већ је седам сати ујутру. Онај, већ свима познати старац, толико стар да нико више и не зна колико му је година, свако јутро, по обичају, креће тренутак пре изласка сунца из свог кућерка на крају улице и редом гаси све фењере по вароши. По ходу изгледа тако да се не зна да ли је уморан од раног устајања или од мучног живота и оседелих бркова.

Завршио је са свим фењерима па се, поштујући свој јутарњи обичај, упутио ка газда Мирковој кафани, као прва муштерија сваког дана. „Мирко!”, тихо је узвикнуо старац храпавим и промуклим гласом. На то, газда Миркова рука испусти његову главу, на шта се он пробуди из бледог сна и видевши старца скочи са своје столице почињући одмах да брише шанк. „Седи стари, седи. Изволи, је л' би нешто попио, појео?” упитао га је газда. „Ма нека, нека”, полако намештајући се за шанк, који се већ блистао од брисања. Кад се сместио, питао га је: „Него, кажи ми... Он се није мрдао?”, тихо је изговорио климајући главом ка господину Јањићу готово неприметно. Газда Мирко је једва подигао главу и разочарано му одговорио: „Није” и наставио је да брише своје чаше. „Па шта ради?”, упитао је старац. „Колико дуго већ седи за тим столом?” питао је знатижељно. „Три дана” одговорио је. „Три дана!” поновио је са великим чуђењем. „Видим, решио је да се напије”, рекао је показујући на све оне чаше на столу. „Није пио. Није попио ништа. Тражио је од мене само да му донесем чаше ракије напуњене водом. Тако стоје за столом и он просипа од тада једну по једну”. „Занимљиво”, рекао је старац док је увртао бркове иако га, заправо, није занимало шта се дешава, пошто је дошао да проговори са неким коју реч, да би му брже прође још који минут живота.

Сунце се полако диже изнад хоризонта. Град добија нову боју. Све се поново враћа у живот, постаје веселије. Птице певају своје јутарње песме поздрављајући највредније морнаре који испловљавају из мале луке. Све почиње испочетка сваким даном изнова, новом приликом за срећу, приликом за стварање нових успомена. „А, шта он гледа толико?”, почињао је поново старац са питањима, прекидајући умирујућу јутарњу тишину у којој се чују само таласи мора како ударају о камену обалу и понека песма птица. „Гледа тамо нешто своје. Откуд ја да знам. Ма, знам, не гледа ништа, него му

се само тако зауставио поглед. Биће он добро”, одговорио је газда Мирко, покушавајући на неки начин и себе да убеди да је све у реду.

„Ништа онда, идем ја својој кући, па ћу доћи вечерас да видим да ли се шта променило”, рекао је старац, излазећи полако старачким кораком из кафане. Мирко је узео празну пепељару и заменио је ону стару од јуче. Притом је испало много пикаваца. Било их је свуда, по столу и по земљи. Видевши то, Мирко уздахне беспомоћно и упита весело Срелета, кога је звао тако искључиво када су сами: „Среле мој, да нећеш можда данас што јести?”, на шта је он само одмахнуо руком не склањајући поглед са хоризонта. Мирко на то само слегну раменима и са осмехом на лицу се врати до шанка, мумлајући у браду и чешући велики стомак: „Како може да не једе тако дуго?”, запитао се док је већ у следећем тренутку стављао парче саламе и сира у уста.

Нови је радни дан. Људи почињу да долазе размишљајући о томе како је људима који раде као конобари увек досадно. Али Мирку није. Радио је свој посао свим срцем. Желео је да упамти сваку муштерију, да запамти њено име и наруџбу. Тако изврсног газду, људи нису сретали често. Када неко уђе у његову кафану први пут, Мирко га дочекује као најближег, а ако су се пре видели, онда насмејано изговара његово име и поставља увек исто питање: „Је л' исто као и прошли пут?”. Сви су га сматрали мајстором у свом послу.

Комшија господина Јањића долази до шанка и одмах се смешта на своје место у кафани, не обраћајући пажњу ни на кога. По обичају изговара: „Једно точено, Мирко”. Мирко не реагује на то, већ стоји мирно, уморан од неспавања. „Точено једно, Мирко!”, довикује гост. Газда се тргао и одмах послужио наручено. Гост га је погледао чудно...

Вече одмиче, пролазе сати. Још мало па ће поноћ. Комшија Раша пије своје четврто пиво ове вечери и тражи пето. „Још једно!”, узвикнуо је, али газда опет не реагује. Раша, погођен чињеницом да га газда није чуо, а и несвестан свог пијанства, скоче са столице и хвата Мирка за крагну. Повукао га је толико јако да су неки шавови почели да пуцају. Виче му у лице: „Је л' си ти глув данас? Шта ти се дешава?”. Мирко је задрхтао јер се уплашио да је Раша овога пута заиста опасан. Одговори му са страхом у гласу: „Јања наш, наш Јања, нешто му се дешава, не знам шта. Неће да говори...”. На то му Раша одговара: „Ма, пусти га, он се то завитлава са тобом. Знаш какав је, шта ти је, па цео живот се шали са нама. Него, ајде, ти мени сипај још једно обично точено”. Мирко покушава да се осмехне и каже: „Вероватно си у праву” и даје ново пиво Раши.

Још један дан је прошао, већ четврти како господин Јањић седи на истом месту. Време је да се кафана затвори, па сталне муштерије полако крећу својим породицама. Старца није било. Нема ко да упали фењере ове ноћи, али су се варошани на то већ навикли.

Старац све чешће заборавља на своју дужност или се успава па се сви запитају да ли је још увек жив.

Газда Мирко излази носећи пијаног Рашу. Обојица седају на стенице испред гостионице и пале по цигарету. „Је ли, шта је са оним дедом, опет ли се успавао? Само да није умро” изговара Раша. „А, није ваљда”, одговара Мирко. „Шта би овде било ко од нас без њега, како бисмо ишли улицама?”. „Ја бих са цигаром. Она је моја водиља у животу, сунце у мраку, облак на сунцу”, изговорио је Раша глупу шалу несвестан онога што прича. Можда је ту и било неке истине. Раша је остао сам, а Јања и Мирко су имали жене и децу. У шали је често изговарао: „Имам ја три ствари у животу и то ми је доста. Прве две ствари су ова два човека, а трећа су цигаре и пиво”, а потом се смејао својој шали, не схватајући озбиљно да има њих двојицу.

Обојица су се тргнула из замишљености када су догореле цигаре почеле да им пеку прсте.

„А, Јањи, шта је?” упита Раша.

„Не знам. Седи ту већ четврти дан и ништа. Нити једе, нити пије, само пуши”, одговорио му је Мирко.

„А јеси ли био до његових?”

„Ма, нисам. Не могу да идем, морам да чувам кафану, а треба и својој кући да идем, нисам ишао већ четири дана, заборавио сам како кревет изгледа. Била је јуче моја жена да ми донесе другу одећу. Чекам док не оде Среле, па ћу онда својој кући, код жене и деце”, објаснио му је Мирко.

„Добро онда, ништа, идем ја својој кући”. Затим се окреће ка кафани и не видећи ништа од мрака виче у Јањином правцу: „Шта је било, Јањо, да ли си направио неку глупост код куће, па те жена истерала? Баш сам се питао кад ће то да се деси. Ништа, седи ти овде код Мирка. Имаш за мезе колико ти је воља”. Смејући се, Раша полако одлази својој кући.

Мирко улази у кафану и закључава врата са унутрашње стране и, повлачећи завесе, пита Јању: „Је л' хоћеш да једеш нешто сада?”, пошто нема никаквог одговора, узима сецкан сир, саламу и погачу и ставља је на сто. „Ево ти, па једи ако огладниш, немој само да мислиш толико. Нећу ја да ти сметам, идем да спавам”. Одлази иза шанка, просипа мало сламе и преко тога ставља дебело ћебе и леже. „Лаку ноћ, Мирко”, каже Среле. „О, па пријала ти је храна, добро. Лаку ноћ, Јањо мој”, окреће се на леђа и мумла себи у браду, „што ли се нисам сетио раније да направим овај кревет, него спавам три дана на столици”.

Прошло је већ доста времена од када је Мирко легао. Али, он одувек има проблема да одмах заспи, а против тога се бори песмом. Певао је неку стару народну песму тихо, само да њега омета, да га не чује нико, а довољно гласно да он не чује друге. Причали су да му

стомак, због величине, увек спава, а глава увек ради, па зато не може да одмори мисли. Иако у почетку чује неки чудан глас, не обраћа пажњу на то и наставља да пева. „Сећаш ли се, Мирко” изговара тихо Јања, на шта он усхићено и изненађено одговара свом другу који је проговорио након четири дана:

„Среле, јеси то ти? Чеге је л' се сећам? ”

„Сећаш ли се како смо били млади, лепи, срећни и како смо уживали у животу нас тројица, а онда сам нашао своју прву љубав и тада сам постао најсрећнија особа на свету? ”

„Ма, сећам се, наравно, друже мој. Све си ми то већ причао”, изговара Мирко, некако већ навикао на Срелетова присећања и његову неизмерну љубав према његовој жени.

„Сећаш ли се да сам тад био најсрећнији, тада када сам је упознао? И поред свађа које смо имали, увек смо причали и из тога излазили још јачи јер смо се волели безусловно”.

„Сећам се ”, изговара исто тако тихо као што говори Среле, не схватајући шта његов пријатељ жели да каже.

„Е, онда смо се венчали”, настављао је говорећи све спорије дрхтавим гласом. „Добили смо децу и постао сам срећнији него што сам икада мислио да могу бити. Мој живот је коначно добио смисао. Једно другом смо подарили безусловну љубав. Чувам успомене на сваки дан проведен са њом. Заволео сам живот због ње. Памтим и осећам сваки њен додир и пољубац. Сваку интимност”.

Мирко, не знајући шта се дешава, изговара збуњено: „Ма, знам, Јањо мој, знам... Ти мени сваки дан причаш о њој. Што онда не идеш својој кући, код ње и деце? ”

„Је л' се сећаш да сам ти ово све већ причао безброј пута? ”, рекао је господин Јањић, само Мирку и Раши познат као Среле, као да уопште није чуо шта му је Мирко одговорио. Мирко, сада већ мало узнемирен, поново одговара: „Сећам се, наравно, свега се сећам. Па ти њу волиш највише на свету”.

„Е, тога више нема”, изговара Јања плачући гласније него што га је Мирко икада чуо.

„Шта то причаш, Јањо? Како нема? Па зар тако да...” изговара уплашено Мирко.

„Тога више нема и никад неће бити!”, прекинуо га је Среле у сред реченице јер ништа више није могао да чује од заглашујућих гласова у својој глави... „Нема више, Мирко. Они су мртви. Брод је потонуо”, изговарао је те речи док су му се сузе сливале низ лице уздрхтало од бола. Мирко је прогутао кнедлу у грлу и неуспешно покушавајући да устане, успео је на тренутак да види Јању. Његов пријатељ се тресао, сав уплакан, седећи на столици и гледајући у своје руке. Већ у следећем тренутку зачуо се пуцањ. Мирко је изbezумљено потрчао ка свом пријатељу који је лежао на поду у локви крви обасјан месе-

ОГЛЕДАЛО

чином која је продирала кроз кафанске прозоре. У очајању, пао је поред њега на под.

„Зашто Јањо, зашто? !”, понављао је плачући као дете. Мисли су му навирале. Раздирала су га питања зашто раније није причао са њим, зашто му је дозволио да ћути, зашто. Покушавао је да заустави крв која је све брже напуштала Срелетово тело држећи његову главу уз своје груди и несвесно се клатећи напред-назад као мајка која покушава да умири своје дете...

„Сећаш ли се? ”, изненада је прошаптао Среље борећи се за дах.

„Сећам се, најбољи мој, сећам се свега”, једва је кроз зубе истиснуо у потпуном очајању.

„Од сада се сећај и мене”, изговорио је Јања затварајући очи које су напуштале последње сузе клизећи низ бледе образе док је издисао...

Павле Ђорђевић

Математичка гимназија, Београд

Ментор: проф. Јасмина Огњеновић

Pohvala 5. BEOGRADSKOG OGLEDANJA

*

Gledaš trku mrava. Tepih je crven, parket žut. Visiš po navici s nedavno lakiranih vrata.

„Što si majmun? ”

Skidaju ti ruke sa štokova. Zabrana pentranja na vrata i gledanja iz ptičje perspektive do daljeg.

Pogledom pratiš uznemirenu muhu. Dok uzimaš mlatilicu, muha raste i raste i pretvara se u olinjalu staricu pokrivenu poderanom tamnom spavaćicom. Brat jede grah, mama briše stol, ne vide čudnog gosta i kao zarobljenici ponavljaju iste radnje. Starica-muha pristavlja kafu i priprema doručak uz nevjerovatno poznavanje kuhinjskog rasporeda. Neusklađenim pokretima drhtavo potkiva tvoj strah.

„Ko, ko ste vi? Jeste li o. . ovdje već bili? ”

„Sinko, zar me ne poznaješ, ja, ja sam tvoja vjerna pratnja, Savjest. ”

Starica širi ruke da te zagrlji, bježiš prema vratima koja su zaključana, penješ se na njih, ali ne možeš pobjeći. Kao upozorenje, pred kraj, klonulo ispuhuje tri rečenice i nestaje:

Sakrit ću ti lopte.

Ne jedi masno.

Neka ti međunožje uvijek bude u vidnom polju.

* *

Budiš se, noćna mora je gotova, misliš da si sedmogodišnjak, diviš se svojim dugim rukama. Tijelo tvoje supruge pored ruši iluziju, budan si. Ustaješ, pločice ljepljivo i vitko hlade tvoje noge, penju se iznad koljena. Kroz pospanu glavu ti baulja otučena tepsija na tufne s blago narandžastom ružom. Tom tepsijom te tukla mati kad si u padu s vrata razbio tri porculanska tanjira i lijevu ruku. Nakon što si slomio ruku, sanjao si istu nejasni košmar do petog osnovne. Toliko godina poslije opet dolazi taj uvrnuti san, pun čudnih prijetnji.

Sakrit ću ti lopte.

Imao si više lopti nego cijeli komšiluk zajedno. Identičan san, lud kao i onda davno, uz dvije nove rečenice koje te brinu i najavljuju čudan dan.

Ne jedi masno.

Neka ti međunožje uvijek bude u vidnom polju.

* * *

Naglo okrećeš volan, kasniš, nisi ni doručkovao. Onaj iza pominje ti majku Džemilu, sve bliže i dalje rođake. Iz telefonskih zvučnika odzvanja smrtna presuda, zovu te s posla.

„Gdje si do sad, sranje na Ciljugama, neki djed bacio bombu na trafo. Hajde požuri, biće i šef centrale.”

Pjegavi hamburger pleše po rukama i u okretu pušta sos koji rekreativno pada na stomak. Psuješ, promašio si skretanje i planiraš kako da se što prije ispališ s posla. Monotoni glas prekida ti misli: „U ranim jutarnjim satima na području mjesne zajednice Ciljuge osoba starije životne dobi je aktivirala ručnu bombu ispred trafostanice. Osumnjičeni za izazivanje eksplozije R. P. nakon toga je uhapšen i trenutno se nalazi u prostorijama policijske uprave, a o slučaju je obaviješten i tužilac. Osumnjičeni je imao spor s Elektroprijenosom.”

Pa čovječe, to je ona ljudeskara, ludi djed Ramiz kojem si donio nalog za rušenje njegovih hrastova zbog „sigurnosti dalekovoda”. Prijetio je da će svima koske polomiti. Hvata te prpa. Ti si napisao taj nalog iako je njegova šuma udaljena pola kilometra od dalekovoda. Trebao si srediti i prijevoz daski do šefove vikendice. Neće valjda vrtjeti tvoje ime po novinama zbog dvije pišljive stoje. Još ulica te dijeli do cilja. Gomila te gura i guta. Desetine poštenih i savjesnih građana poput tebe čeka i izvršava svoju dužnost. Vječiti posmatrači. Kreativne i pismene novinarke. Odgovorni policajci. Izlaziš iz auta i ne vjeruješ. Biće posla čitavu sedmicu. Dočekuju te istopljeni čelik i metalni zid poškropljen gelerima. Nervoza drijema nad glavama. Poznate ruke šefa stanice te grle i guraju u stranu. Hej, grli te direktor svemira. Čak i razgovora s tobom.

„Gledaj šta nam uradi ona budala.”

Blago sliježeš ramenima i potvrdno klimaš glavom. Navikao si na njegove monologe.

„Poslat ću kamione s daskama do tvoje vikendice. Probaj shvatit, moramo sačekat, znaš i sam da vole povezivati.”

„Mogu li još kako pomoći? ”, pitaš srdačno kao da ne postojiš.

„Hajde odleti začas do dalekovoda, već su trebali završiti s onim daskama. Isprati to. Ne treba nam tamo neko novo sranje.”

Snažan stisak ruke, guranje u stranu i odlaziš kako si i došao. Silaziš na makadam, nisi daleko. Evo i šumskog puta, neprohodni kolotrazi grle gume. Iza Ramizove šupe sve je mirno, dolaze prvi radnici.

Dok otvaraš prozor ulazi muha.

„Hoće li momci, do kad ste ovdje? ”

„Treba nam još najmanje satak, imamo još kubik, dremni ti gazda malo. Kucnut ćemo kad završimo.”

Zatvaraš prozor i istog trena si zaspao.

OGLEDALO

* * * *

Stara muha iz starih snova. Sjeda na suvozačevo sjedište i stišava radio.

„Kako si dušo, divno izgledaš. Dugo se nismo vidjeli. ”

Samo ti je još ona trebala. Može i gore, ne brini. Dok je govorila, oboreni hrast pored dalekovoda je ustao. U san ti se uvukao još jedan hrđav tip. Hrast, neobrijani dementni div, kad pomiješa lijekove i rakiju ruši sve pred sobom. Jedno od mnogih imena mu je Grižnja. Grčevito je uzeo tvoj džip i kao da se igra autića vozao ga po dalekovodima. I vozao, vozao, dok mu nije dosadilo.

Na kraju ponovio je iste kobne riječi. Dubljim i opasnijim glasom:

Sakrit ću ti lopte.

Ne jedi masno.

Neka ti međunožje uvijek bude u vidnom polju.

Muha naslonjena na Ramizovu ogradu pjevuši i maše tebi i hrastu.

* * * * *

„Halo? ”, progovaraš u bunilu.

„Halo kretenu, opet spavaš. Zvala sam te tri puta. Tri puta. ”

„Šta je bilo? ”

„Šta šta je bilo, opet zovu iz vrtića, treba neko otići po malog. ”

„Ne mogu sad nikako, frka je na poslu pravo. ”

„Kakva frka, koji ti je? Bukvalno sam te probudila. Idi po dijete dok ti ja nisam tamo došla. ”

„Dobro, dobro, smiri malo. Šta kažu, zbog čega zovu? ”

„Požutila mu kaka, hajde požuri. ”

Izvinjavaš se radnicima, objašnjavaš da moraš za nekim drugim bitnijim poslovima i prebacuješ u treću. Svjestan da pretjeruje kao na vodicama dolaziš do vrtića. Sin te čeka ispred ulaza, ukrkio si ga na ramena i udruženo skakućete do auta na proširenju.

„Boli li te pupo? ”

„Ma nije mi ništa, pojeo sam malo više mandarina. ”

„Hajde, ulazi u auto. ”

„Hoćeš mi vratiti papirnu loptu da igramo guze, nećemo po dnevnoj, samo u hodniku. ”

„Bacili smo u smeće sve lopte kad si razbio onu kinesku vazu. ”

Lupio je vratima. Izdao si ga. Dugo se durio, dok nije revoltno uzviknuo neku čarobnu riječ koju je danas prvi put čuo od drugova. Svi su se smijali, a učiteljice ih ljutito šutkale.

„Muda, muda, muda, šta su muda? ”

Na spomen muda, baš kao da je to čarobna riječ, ponovo dolaze u

OGLEDALO

tvoj auto ludi hrast i stara muha. Ali sada nije san. To dvoje bolesnika tebi drži prodike.

„Sakrili smo ti lopte, eheheh, bacili u smeće”, propištala je luda starica, penje se na šajbu, plazi jezik i vratolomno se uvija. Uz grmljavinu razbijene flaše rakije progovara prljavi čekinjasti alkoholičar: „Jeo si masno i pohlepno, meo sve pred sobom. Stomak ti je toliko narasto, da ne vidiš vlastita muda. Nemaš međunožje u vidnom polju, eheheheh.”

I odvali se hrast smijati neugodno glasno i dugo. Od smijeha je povratio. U bunilu opet ponavlja.

Sakrit ću ti lopte.

Ne jedi masno.

Neka ti međunožje uvijek bude u vidnom polju.

Tvoj sin zaboravio je na pitanje, na čarobnu riječ, kao da ne vidi hladni znoj na tvom čelu. Ne vidi čak ni likove tvojih noćnih mora.

Likovi iz tvoje podsvijesti, tvojih snova dovijeka bi ostali sami s tobom, bauljali prljavi tvojom stvarnošću i mislima, da mali nije pitao:

„Kad se popneš na dalekovode, koliko daleko i gdje te odvedu?”

Nemaš odgovora. Pitaš se gdje sam ideš i kao malo dijete shvataš da bi se trebali zvati doklevodi. Jer niko ne zna dokle sve ovo vodi.

Petar Lučić

Gimnazija Živinice

Mentor: prof. Alma Šahbegović

ЈЕСИ ЛИ?

Чезнеш ли, сапутниче, понекад, да у ноћи чујеш звук трамваја у бегу, или кише, поветарца у новембру, можда малих, веселих зрикаваца на сред лета, или звук нечијег дисања у сну, или бар расправљање пијандура на другом крају улице, неког пса лајући на звезде, топао глас уз виолину шуњајући се до твоје одаје са трећег спрата суседне зграде, док гледаш како Месец пробија облаке и лебди крај његових малих сестрица, тек онако, да осетиш да имаш свет са киме делити, па да можеш мирно заспати?

Срећан ли си, друже, кад и ти са нама запеваш ону твоју, истина, ипак помало тужну, много вољену песму, која те подсећа на мирис тек скуваног чаја од липе ког си чврсто стегао у шакама, не би ли руке мало загрејао, уз питу од јабука коју би ти комшиница често доносила кад си био мали, и на глас најбољег друга кад ти викне на прозор да би те позвао да кренете у онај ваш чудесни свет где правила нема, где је све баш онако, како би ти желео, заједно са твојим Ђекилом, Микилом, Буцом, или како си год назвао твог драгог, крзнавог пријатеља? Или кад са прозора, после ручка, чујеш смех деце која се јурцају по парку, кад у аутобусу видиш нечију главу нежно наслоњену на нечије раме, и деду како прича унучици причу о Ивици и Марици, или кад силазиш низ улицу, а онај чича са брчићима опет свира ону исту стару мелодију?

Тужан ли си, пријатељу, кад прођеш крај Беге, Тамиша, Дунава, а птице већ одоше у оне, нама непознате, тајанствене топле крајеве, и уместо цвркута чујеш шуштање поквареног радија из прљаве биртије преко пута? Или кад се старчева штака, упркос његовом неизмерном труду, не може претворити у ону некадашњу младу, здраву ногу, којом је могао трчати по ливадама и пењати се по дрвећу, не марећи ни за шта на овом свету, и као да му можеш чути сузу како пузи низ образе, док полако нестаје у магли која данима одбија да напусти насеље?

Ако не, жив ли си, човече?

Милита Симоновић

Теоретска гимназија Доситеј Обрадовић,

Темишвар

Ментор: проф. Радослава Глишовић

ПУСТИЊА

Цо Меј Хопкинс се вукао по пустињи већ шести сат. И време се вукло, лењо се спотичући преко долине и жмирећи због јаког сунца. Цо Меј Хопкинс оставио је свог коња код Данџн Крика, места где је можда некада могао бити поток. Нико се није нарочито интересовао. Поток ти не може помоћи ако га нема.

Коњ, који се звао Стрела, био је скоро до смрти измучен жеђу. Његове благе очи имале су разумевања. Јадник је можда и у прошлом животу био коњ. Цо Меј Хопкинс, човек брз на обарачу, није имао проблем да скрати муке сапутника, ког је купио из нужде и по већој цени од прикладне. Ипак, рука му се задржала за део секунде и лицем прошао благи грч.

Пут се настављао без икаквих знакова до благе нијансе у ваздуху коју су Велики оставили, и која је била најважнији и једини путоказ. Слаб ветар окрзну лице Хопкинса и натера га да застане. Право пред њим, на десет метара удаљености, њихао се благи траг који се јасно разликовао од јарке околине. Цо Меј Хопкинс устукну. Преко усана му једва пређе: „Дух претка? ...” Прилика га полако одмери, одмахну главом и разочарано уздахну. Затим ишчезе.

„Пропалице и пијанице, распикуће и разбојници, то су сви Хопкинсови и увек ће и бити!”, повика разочарано путник пустињи. Пустиња га није удостојила одговора.

Сваки корак је долазио после следећег дупло теже. Ситна прашина, ношена ветром, лепила му се за лице и остављала непријатан осећај, као да се завлачи под кожу.

У даљини, брег се померио. Био је на свом месту. Већ следећег тренутка пар стотина метара даље. Ветар се тихо насмејао. Изнад тла се створи се облак благе светлוצаве измаглице и полако одлебде.

Хопкинс није постављао питања. Знао је да неће добити одговор. „Не заслужијеш га...”, дошапну кактус.

ОГЛЕДАЛО

* * *

Врелина је попут таласа бичевала наранџасто, прашкасто тло. На хоризонту се помоли љубичасти одсјај. Сенка полако поче да пузи преко планине. У даљини се указа караван.

Џо Меј Хопкинс протрља очи: да, то је заиста био караван, сачињен од пар коња и малих запрежних кола.

Стигао је само да испружи руку – она паде тренутак пре него што му је тама прекрила видик.

Ана Милојковић

Филолошка гимназија, Београд

Ментор: проф. Лела Росић

УМЕТНОСТ МОЖЕ ПОБЕДИТИ ПРОЛАЗНОСТ

Време је, како многи говоре, измишљено. Ми никада не можемо бити сигурни у њега. Време не пружа никакву врсту сигурности, нити ми икада можемо знати шта оно крије под својим магловитим плаштом тренутака који ткају живот. Многим људима време даје лажну наду. Људи троше драгоцене тренутке својих овоземаљских живота на ствари које их одвлаче од саме сржи живота и самог постојања. Попут оних тренутака када се изненадно осетиш живим, када зрак сунца падне на твоју бледу кожу и осветли твоје уморне очи, тада постанеш свестан, у том наизглед небитном тренутку, колико су мале ствари заправо битне. Како могу да те погурају даље, натерају да искористиш сваки моменат у потпуности, сваки трен, да не помишљаш ни на прошлост ни на будућност. Да осетиш снагу садашњег тренутка, да пустиш да време стане и осетиш саму моћ живљења. Нажалост, људи живе уљуљкани у лажи, да имају времена сутра, сутра... А шта ако сутра не дође? Време је тако непредвидиво, потпуно апстрактно, може нам исклизнути низ мршаве прсте и потражити неке друге руке, неко друго тело. Зато треба надживети време, борити се са њим. Треба зграбити сваки тренутак живота грчевито.

Понекад се сивило депресије увуче под кожу и завије у измаглицу, мршаво бледо тело, краде време и одузима нам сам живот. Драгоцене је у таквом стању ума, општем мртвилу, осетити кап воде на лицу, зрак сунца на пегавом носу, чути мелодију добро познате песме, поглед у нечијим очима који нам буди утихнуле искре...

Са временом се треба обрачунати, не треба га штедети, треба му показати да може бити и те како надживљено, чак и када мислимо да не можемо више. Ти тренуци могу оставити такав траг какав ни милион столећа, нити било какав ураган може избрисати са платна времена. То говори о моћи појединца, тачније узвишености његовог ума до неограничености. Бол и патња често дају добру уметност, а она увек надживи време.

Милица Остојић

Уметничка школа, Ниш

Ментор: проф. Марија Глицић

ПРИЧА О РЕЧИМА

Вук је прилично бистар дечак. Сваког дана у његовим мислима плешу милиони речи. Одабир оних гласно изговорених тече уобичајено: Мозак пошаље знак за узбуну, што значи да је нашем дечку потребна реч, силни низови слова се сјате, стану у ред и чекају магични моменат избора. Вук ће подсвесно изабрати одговарајућу и срећница ће се винути у ваздух, затим нагло спустити низ нерве, да би се на крају обрела у шареном свету и учинила разговор лепшим и узбудљивијим.

Кхм, да се, ипак, представим... Мислим да не би било сувишно ако себе будем приказала као угледну, лако говорљиву и незаобилазну у Вуковом говору. Зовем се Добро. Изненађени сте? Можете ли наћи реч која има више дословних и пренесених значења и ваљанијих намена? Када Вук треба да истрпи исцрпљујући говор својих родитеља или тешка срца мора прихватити да га је друштво запоставило, одмах наступам ја. Мој дечко изговара само једно „Добро” и проблем истог трена изгледа мањи. Решавам све, шта да вам кажем! Одувек сам сматрала да праве српске речи звуче величанствено. Међутим, Вук је, као и хиљаде вршњака, потпао под погибелни утицај подмукле и необично бројне групе речи - туђица.

Оне живе у Вуковим снарењима и поимањима, чини се, одувек. Како ли чује неку од њих на телевизији или од другова, уљези почну да се шетају по Мозгу и кочоперно се спуштају низ нерв, са једином намером да „издоминирају”. У последње време постале су неиздрживе. Има их сијасет, до бескраја! Не допада ми се то! Немају тако лепу... хм, како да се изразим... немају тако заносну текстуру као ми, старе и добре српске речи. Звуче некако језиво туђе. Ту за Добро нема места! Када их чујем, све ми се последње „о” преврће од муке. Супер и Страва су несхватљиво упорни уљези. Наступају исто, као слепа сила и жестоко су се уобразиле, јер их Вук редовно употребљава. За њима, по неписаном правилу, трчи и Кул, такође често позиван у дечковом говору. Да не помињем колико се најезим када се сусретнем са Спојлом, Аплоудом, Лајком, Твитом и остатком туђинске дружине! Ипак, најгори непријатељ за сваку реч, која држи до себе, јесте њен подметнути близанац. А ја сам свог упознала на неупоредиво непријатан начин!

Прво што сам чула тог јутра био је знак за узбуну. Вук је потребна реч! Потрчала сам колико су ме носиле оне две „ножице” на слову

„д” и стала код Мозга са милијардама других речи. Дечко је силазио низ степенице и мама му је довикнула да јој купи јаја и млеко када се буде враћао из школе. Задовољно сам се испрсила. Једини прави и очекивани избор у овој ситуацији сам баш ја. Ниједна друга реч, била сам убеђена, неће бити бољи одговор на захтев Вукове мајке. Таман се припремих да кренем на пут низ нерв и обликујем се, са пуним правом, кроз уста, кад се једна пуначка, двословна реч про-гура поред мене и безобзирно одјезди, укравши ми тренутак славе. Испрва остадох затечена, али после неколико трена запитах Чудно ко ме претече. „Океј, главни враголан, права фаца међу туђицама”, одговори ближињи. Касније, истог дана, лично сретох Океј и погледах га са гађењем и љубомором. Надмено ми се накези и продужи. Туђице су нас сваког дана бездушно замењивале све више. Јадни аорист и имперфекат су склупчано седели у хошку Мозга знајући да баш никоме неће недостајати у скорије време. Могли сте прашину скинути са њих. Срце да ти препукне! Јадна Извини није могла да се отресе насртљиве Сори која јој је стално била за петама и ликовала што је недвосмислено „издоминирала”. Нисам могла да допустим да нас Вук у бесцење трампи за туђице. Одлучила сам да бесмислу станем на пут, ем што је мој углед био у питању, ем што нисам више могла да слушам Блажено, Величанствено и Дражесно како кукају да су на издисају.

„Хеј, Океј! Ти и ја имамо нешто да расправимо”, довикнула сам самоуверено. Океј се окрену и прострели ме погледом. „Обоје знамо да сам неупоредиво бољи избор. Помири се са судбином, застарела си, Добро.” „Не, нисам”, бесно узвратих, „Вук никада неће престати да ме изговара!” „То ти мислиш”, настави да ме изазива Океј. „Ко би се мучио са речју од пет слова, док му је на располагању она од два?” „Ако си краћа, неверо, не значи да си и ваљанија!” Нисам више успевала да се суздржим. Бацих се на Океј и наваљивасмо „летњи дан до подне”. Остале речи су немо посматрале необичну борбу. Океј ме је гурала својим дебелим о, а ја сам узвраћала истом снагом ратоборним б. Ко зна како би љути окршај завршио да нас Мозак није прекинуо следећим обавештењем: „ Вук пише састав из српског језика и књижевности на тему *Засиуљеносиѝ туђица у свакидашњем ѿвору*. Моле се све српске речи да се припреме.” Океј и ја прекидосмо тучу. Пошто схватисмо смисао поруке, значајно се погледасмо. Бејаше нам јасно да ћемо овога пута морати да радимо заједно. Туђице и друге речи по први пут су уједињене. „Хитно! Хитно”, пожуривао је Мозак. „У реду, туђице, морамо склопити примирје и заједно помоћи Вуку да напише састав”, предложих ја. Океј помало невољно климну главом и нареди рођацима да се не противе. Морали смо делати брзо и најбоље што можемо. „Хајдемо, оп!” Посматрала сам како се речи одижу и достојанствено спуштају низ нерв, једна

за другом. Измешане, помирене, са истим циљем. Нисам сигурна колико је трајало. Сећам се само да су се низале и низале, враћале се, па поново спуштале. Опчињено сам гледала ту непроцењиву игру и осетила праву моћ сваког гласа. У данашње време, свака реч је преко потребна и од „нежеженог злата”.

„Професорка је рекла Вуку да преда писмени задатак”, прозбори Мозак, „треба нам реч.” Без размишљања сам полетела ка нерву, али се нагло окренух. Океј је била иза мене. Запитасмо се кога ли ће дечко одабрати. Наш дуг нагласак, пун нетрпељивости и ишчекивања, претвори се у обострано зурење и напетост. Океј се накашља: „Знаш, Добро, можда бисмо... можда бисмо овог пута могле заједно?” Требало ми је мало времена да схватим. Пружила ми је своју „туђинску” руку и ја је прихватих. Осетила сам како се заједно уздижемо у ваздух и вртоглаво спуштамо познатим путем. Недостајао ми је тај „филинг”. „Вуче, предај писмени. Звонило је”, строго ће професорка. Он подиже поглед са папира и климну главом: „Океј, Добро.” Заједно звучимо очаравајуће, зар не? Ту се наша прича не завршава...

Исидора Павловић

Десета гимназија Михајло Пупин, Београд
Ментор: проф. Љиљана Ђурђевић Стојковић

УЧЕНИЦИ - АУТОРИ

5. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

1. Нина Ајдаревић	34. Јована Ковач
2. Ајла Анделија	35. Марко Крејовић
3. Урош Антић	36. Маја Крстић
4. Романа Балатуновић	37. Милица Крунић
5. Александра Бедрански	38. Петар Лучић
6. Стефан Броћиловић	39. Огњен Маринковић
7. Најда Бучан	40. Исидора Марјановић
8. Анђела Бучић	41. Јелена Марковић
9. Лука Вукашиновић	42. Јелена Марковић
10. Тамара Вучковић	43. Јелена Марковић
11. Хелена Гавран	44. Милица Мاستило
12. Страхиња Гвоздић	45. Алма Међедовић
13. Елена Глигоријевић	46. Милица Мијачић
14. Невене Голић	47. Анђела Миловановић
15. Анастаси Говедарица	48. Јелена Миловановић
16. Антанасијевић	49. Милица Миловић
17. Ања Данојлић	50. Илија Милојевић
18. Николина Дикић	51. Ана Милојковић
19. Софија Димитријевић	52. Ања Мраовић
20. Никола Дракулић	53. Ена Налбантић
21. Анамарија Дујић	54. Дејана Николић
22. Марко Ђорђевић	55. Невена Николић
23. Милица Ђорђевић	56. Николина Николић
24. Павле Ђорђевић	57. Балша Ницовић
25. Димитрије Ерић	58. Милица Остојић
26. Ана Ефендић	59. Исидора Павловић
27. Павле Јакшић	60. Маја Пандуревић
28. Синиша Јанковић	61. Растко Петковић
29. Душан Јапић	62. Мија Петрић
30. Лана Јовановић	63. Александра Пешића
31. Момир Јовић	64. Јелена Поповић
32. Вук Јуришић	65. Милена Радовић
33. Кристина Каменаровић	66. Николина Радусиновић
-

ОГЛЕДАЛО

67. Анастасија Рогановић	80. Анастасија Стоиљковић
68. Владислав Савић	81. Гордана Стојановић
69. Ивана Самарџија	82. Анђела Тасић
70. Мина Симендић	83. Никола Топаловић
71. Тамара Симић	84. Ангелина Церовина
72. Тодор Симић	85. Александар Цуцић
73. Тара Симовић	86. Марта Чкоњевић
74. Милита Симоновић	87. Даница Човић
75. Пола Спасојевић	88. Ема Чолаковић
76. Ина Станковић	89. Катарина Џикић
77. Лука Станковић	90. Далила Шабовић
78. Тара Станковић	91. Теодора Шиклошић
79. Емилија Станојловић	

ПРОФЕСОРИ - МЕНТОРИ

1. Биљана Ајдачић	25. Јован Марковић
2. Љиљана Батрићевић	26. Нађа Матковић
3. Радивоје Благојевић	27. Фахрудин Међедовић
4. Наташа Васиљевић	28. Маја Мићовић
5. Кристина Вуца	29. Јасмина Огњеновић
6. Гордана Вучинић	30. Зорица Перовић
7. Марија Глиџић	31. Николина Радусиновић
8. Радослава Глишовић	32. Кристина Рајић
9. Соња Голуб Кленак	33. Оливера Рогоњић
10. Соња Дабетић	34. Лела Росић
11. Гордана Дунаи	35. Адила Салибашић
12. Дијана Дуњић	36. др Светлана Миловановић
13. Љ. Ђурђевић Стојковић	37. Мр Славица Малић
14. Славиша Жикић	38. Марко Спаић
15. Лидија Ивановић	39. Татијане Спасојевић
16. Душице Јаковљевић	40. Сања Степановић,
17. Ристо Јошански	41. Милана Сувачаров
18. др Јована Реба	42. Мирјана Ћерић
19. Биљана Јурјевић	43. Емина Ћосибеговић
20. Милица Кандић	44. Весна Црепуљаревић
21. Биљана Ковачевић	45. Љиљана Чолан
22. Јелена Кручичанин	46. Алма Шахбеговић
23. Наталија Лудошки	47. Љиљана Шобић
24. др Маја Стокин	
-

ШКОЛЕ

5. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

1. Шабачка гимназија Шабац
 2. Гимназија Чачак
 3. Уметничка школа Ниш
 4. Техничка школа Смедерево
 5. Гимназија Врњачка Бања
 6. Гимназија Ивањица
 7. Карловчка гимназија Сремски Карловци
 8. Зрењанинска гимназија Зрењанин
 9. Теоретска гимназија „Доситеј Обрадовић” Темишвар
 10. Гимназија Бања Лука
 11. Средњошколски центар „Никола Тесла” Брод
 12. Средњошколски центар „Источна Илица” Источно Сарајево
 13. Друга гимназија Сарајево
 14. Средња школа примјењених умјетности Сарајево
 15. Колеџ уједињеног свијета Мостар
 16. Гимназија Живинице
 17. Гимназија „Меша Селимовић” Тузла
 18. Гимназија „Андреје Мохоровчића” Ријека
 19. Гимназија Вуковар
 20. Гимназија „Слободан Шкерковић” Подгорица
 21. Средња економско школа „Мирко Вешовић” Подгорица
 22. Гимназија Котор
 23. Архитектонска техничка школа, Београд
 24. Школа за дизајн Београд
 25. Прва београдска гимназија Београд
 26. Трећа београдска гимназије Београд
 27. Девета гимназија „Михаило Петровић Алас” Београд
 28. Десета гимназија „Михајло Пупин” Београд
 29. Гимназија „Руђер Бошковић” Београд
 30. Гимназије „Патријарх Павле” Београд
 31. Земунска гимназија Београд
 32. Филолошка гимназија Београд
 33. Математичка гимназија Београд
-

ЖИРИ

5. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

ПОЕЗИЈА

Душанка Павловић

професорка српског језика и књижености, Београд

Лариса Ћустендил

професорка правне групе предмета, Тузла

Дамир Малешев

професор филозофије, Нови Сад

КРАТКА ПРИЧА

Анђела Плакаловић

професорка српског језика и књижевности, Пале

Наташа Станојевић

професорка енглеског језика, Цетиње

Слађана Ракић

професорка српског језика и књижености, Крушевац

ЕСЕЈ

Снежана Зимоњић

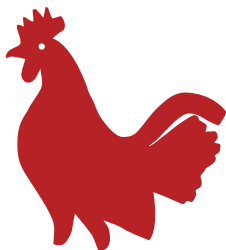
професорка психологије, Чачак

Наташа Марковић Атар

професорка српског језика и књижености, Београд

Давид Карасман

професор филозофије, Ријека

ИНФОРМАЦИОНО ДРУШТВО

БЛАГОВЕСТ

ogledalo.blagovest@gmail.com

Телефони: 011 228 1189 ♦ 064 2295 444

Јурија Гагарина 166А/97, 11000 Београд

ogledalo.edu.rs ♦ Матични бр. 28172869

ПИБ: 108971059 ♦ Жиро рачун: 205-220697-22

ПОНУДА ОГЛАСА

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА
СРЕДЊИХ ШКОЛА СРБИЈЕ И РЕГИОНА

*Учините свој оglas достyпним нашој младој, образованој и
йерсйекйивној йублицй која „дикйира укус и лансира могу!”*

ОГЛАШИВАЧИМА СУ ДОСТУПНЕ:

- ПОСЛЕДЊА КОРИЧНА СТРАНИЦА (КОЛОР):
33. 500 динара
- ПРВА СТРАНИЦА (КОЛОР):
24. 500 динара
- ПРВА СТРАНИЦА (ЦРНО-БЕЛА):
15. 500 динара
- УНУТРАШЊА СТРАНИЦА (КОЛОР):
15. 500 динара
- УНУТРАШЊА СТРАНИЦА (ЦРНО-БЕЛА):
9. 500 динара

Формат часописа је 14 x 24 цм.

Часопис ученика и професора средњих школа
Србије, **штампан је на 200 станица.**

Има и електронску верзију: ogledalo.edu.rs

Часопис излази **4 пута током школске године –
тримесечно: октобра, децембра, марта и маја.**